

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:

Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 286.

Nr. 24/1912 E. G. B.

Concurs.

Se publică concurs pentru 2 (două) stipendii de 400 cor. anual din fundațiunea **Elena Ghiba Birta** pentru anul școlar 1912/1913 cu termenul de 14 zile dela prima publicare în »Biserica și Școala«.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt în prima linie rudeniile testatoarei, iar recurenții neînrușiți, de religiunea gr.-or. rom. Din comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Cenad numai atunci se primesc, când lipsesc competenți dintre rudeni.

Recurenții au să-și înainteze cererile lor la adresa Comitetului administrativ al fundațiunii **Elena Ghiba Birta** în Arad, provăzute cu timbru de 1 cor. și instruite cu următoarele documente originale ori copii autentice:

1. Extras din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local, că și de prezent aparține bisericii gr.-or. române.

2. Rudeniile mai au să adnezeze și informațiune familiară, prin care pot să dovedească, că sunt înrușiți cu testatoarea.

3. Atestat de paupertate dela diregătoria competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților și a recurenților. Acest atestat să fie confirmat prin subscrierea parohului local.

4. Testimoniu școlastic, că au absolvat cel puțin școala elementară cu succes, iar aceia, cari au ascultat deja cursuri la vre-o școală medie sau academie respective universitate, să dovedească, că au câștigat astfel de testimoniu, încât pot trece în cursurile superioare.

5. Certificat medical despre starea sanitară.

6. Dacă recurentul a întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic, unde a fost și ce purtare a avut.

7. Recurentul să arete specialitatea, la care, locul, unde are să urmeze studiile, precum și dacă are ori ba alt stipendiu. Pentru cazul, că recurentul ar fi înscris deja la vre-un institut de învățământ, aceasta să o dovedească prin certificat dela direcțiunea respectivului institut.

8. Fiecare stipendist este obligat, ca după terminarea studiilor să asigure comitetul administrativ, că îndată ce își va ajunge scopul dorit și îi va permite starea materială, va depune pentru totdeauna 50 coroane pentru augmentarea acestei fundațiuni.

9. Petițiunile lipsite de condițiunile de mai sus, ori sosite după termenul de concurs, nu se vor lua în socotintă.

Arad, la 5/18 septembrie 1912.

Pentru comitetul administrativ al fundațiunii
Elena Ghiba Birta:

Joan J. Papp,
Episcop.

5480/1912

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 28 zile dela prima publicare în »Biserica și Școala«, pentru conferirea alor 2 eventual 3 stipendii din fundațiunea **Teodor Papp**.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt conform literelor fundamentale:

a) rudeniile fundatorului;

b) tineri români ortodocși din Giula;

c) în lipsa recurenților de sub a) și b), urmează

indreptățirea tinerilor ortodocși din întreaga dieceză a Aradului.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român ort. din Arad, instruite cu următoarele documente originale ori în copii autenticate la vr'un notariat public regesc:

1. Extras din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii gr.-or.

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendiu au să prezinte și informațiune familiară în toată regula.

3. Atestat de paupertate dela diregătoria politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților concurentului precum și despre starea materială a concurentului însuși.

Atestatul de paupertate se recere și dela rudeniile fundatorului, dacă reflectează la stipendiu.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1910/11, iar universitarii — despre toate cursurile ascultate, respective documentul despre progresul făcut.

5. Certificat medical despre starea sanitară a concurentului.

6. Dacă concurentul a întrerupt studiile are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut și ce purtare a avut?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voințe să urmeze studiile, precum și aceea, dacă are ori nu, și alt stipendiu; dacă da, de unde și în ce sumă?

Petițiunile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus ale concursului ori ar intra după expirarea concursului nu se vor lua în socotință.

Fiecare concurent are să comunice locul și poșta ultimă, unde să i-se trimită rezoluțiunea Consistorului.

Arad, la 30 august (12 sept. 1912.

*Consistorul ort. rom.
din Arad.*

Trei zile în vizitațiune canonică.

Vineri, în 7/20 septembrie, a plecat P. S. Dl. nostru episcop pe potopul de vreme cel îndurăm în vizitațiune canonică însoțit de protosincelul Roman Ciorogariu și diaconul Cornel Lazar. Păstorul cel bun aude glasul oilor sale, a fost chemat de credincioșii din Torace și din B. Comloș să-i mângăie în cele sufletești, și la acest glas a plecat păstorul cel bun fără considerație la obstacolele tempestăților.

Pe peronul garei Zsombolya a fost întâmpinat arhiereul prin frenetice urale de preoțimea tractuală și fruntașii din comunele parohiale învecinate în frunte cu protopopul Mihaiu Păcăjan, iar din partea administrației protopretorele cercului Zsombolya, Deputatul cercului Béga St. György, bine cunoscutul Pap Géza, se alășase la suita P. Sale încă la Timișoara și cu o amabilitate îndatoritoare pe ploaie torențială a însoțit pe P. S. S. Vineri și Sâmbăta cât a stat în Torace, pe teritoriul unde dânsul reprezintă cercul ca deputat dietal. Părintele M. Păcăjan a interpretat căldura inimei cu care este primit iubitul arhiereu de eparhioții săi, ce aceștia au subliniat cu fenetice urale. După aceea a urmat respectuoasele cuvinte de întâmpinare ale protopretorului și drăgălașa fetiță Iuliana Rugilă din Checia română care a avut delicateța de a ținde un frumos buchet de flori însoțite de cuvinte ducei de binevenire. P. S. a răspuns tuturor cu îndătinată afecțiune față de reprezentanții bisericii și a administrației. După luarea mesei în Zsombolya a urmat plecarea peste infinitul domeniu a contelui Csekonic, care aflător pe linie, la o gară s'a prezentat P. S. Sale.

Torăcenii au așteptat pe arhiereu în Béga St. György, atât de impunător încât a frapat și pe oaspeții veniți din Arad și pe steini. Peste 100 căruțe, o parte din ele cu 4 cai, apoi vr'o 15 călăreți pe cai de mare valoare formau un cortegiu impunător. Din Becicherechiu au venit să dea onorurile episcopului, dnii avocați Dr. Chiroiu, Dr. Obădean și funcționarul Valer Nicoară. După întâmpinarea prin preotul Marin Tempea, apoi protopretorele și preotul romano-catolic,

P. S. le-a dat răspunsul și s'a pus în mișcare cel mai frumos cortegiu ce se poate închipui să facă calea de 1 oră până la Torace, sau mai bine zis să sfășie văzduhul în iuțala cailor.

Toracul mic și mare despărțite numai prin o stradă sunt unele din cele mai bogate comune ale Torontalului, sunt comune curat românești și ortodoxe. Toracul mic are 2 preoți și 5 învățători, Toracul mare 2 preoți și 4 învățători. Bisericile și școlile sunt de o frumusețe. Cât am aflat din cronologia bisericii Toracului mic aceasta comună este înființată la 1765 din coloniști români veniți din Caraș-Severin, după unii din România vor fi fost români trecuți din România în Caraș-Severin și de acolo mai în jos spre Torontal, cel puțin craniul lor le arată originea românească și sunt buni români și astăzi. Acest harnic popor din ambele Torace a sporit deopotrivă în avere și în număr, chiar și statistica ultimilor 20 de ani arată o sporire numerică dintre cele mai favorabile, aceea ce dovedește că viața familiară și-a păstrat curățenia, pentru că numai unde e curățenia vieții familiare e spor în avere și în numărul familiei.

În Toracul mic am văzut ce importante sunt cronicile induse pe filele legate lângă evangeliile. Aici am văzut anume cât de conștientos sunt însemnate tradițiile poporului și scrisele istorice despre întemeierea comunei, apoi fazele ei de dezvoltare culturală și economică. Ar fi de dorit ca în toate parohiile să se facă conștientos aceste cronici, indicând întotdeauna izvorul tradiției sale și a datelor istorice despre întemeierea și dezvoltarea comunei, în special să se estindă și la descrierea fizicului și moralei poporului, a caselor și a îmbrăcămintelor de pe vremuri și de prezent, s'ar putea face chiar un mic muzeu etnografic. Așa ne vom păstra istoria trecutului nostru și vom preveni falsificările istorice ale Rösslereștilor și Hunfalveștilor. Regretăm că am pierdut pe cale însemnările ce ni le-am făcut despre originea Toracelor. Ar fi de dorit, ca datele adunate în cronicile bisericesti să fie, cel puțin cele mai de însemnătate, publicate în foile noastre, ca să se atragă în chipul acesta atențiunea istoricilor români asupra lor. Noi bucuroși ne deschidem coloanele pentru acest material.

În fie care comună se află câte un arc triumfal cu inscripții varii de binevenire. În Toracul mic ne-a întâmpinat înaintea bisericii preotul Vicențiu Petroviciu îmbrăcat în ornate și cu evangelia, arhiereul a intrat prin șirul lung al școlarilor între cântări melodioase bisericesti. Aici a servit P. S. S. vecernia și după rugăciunea de deslegare arhierească a ținut o prea frumoasă cuvântare către poporul care stătea tescuit în impozanta biserică și ascultă cu evlavie graiul

arhieresc care le laudă hărănia și îi chema la viață creșlinească și pe viitor ca virtuțile lor creștinești să se moștenească în fiii lor și întru acestea să fie fericiți.

Din Toracul mic pe ploaie torențială am trecut la Toracul mare unde tot în același chip a făcut primirea în biserică părintele Marin Tempea. După cetirea rugăciunii de deslegare și binecuvântarea poporului a descălecat P. S. S. la ospitala casă a părintelui Marin Tempea, unde fusese primit cu masă bogată și scaun de odihnă împreună cu suita sa sporită cu preoțimea din împrejurime. Dumnezeu să-i răsplătească osteneala făcută în onoarea arhierelui său.

Sâmbătă s'a oficiat S. Liturgie în sf. biserică mare ca o catedrală. La serviciul divin a asistat preoții: Roman Ciorogariu, Mihai Păcățan, Vicențiu Petroviciu, Nicolae Raichici, Virgil Negru, Atanasiu Todan, Valeriu Magdu, Silviu Bichicean, Marin Tempea, I. Muntean și diaconul Cornel Lazar. Răspunsurile le a cântat corul condus de învățătorul Iuliu Roșu. Prea Sfinția Sa a rostit și aici una din înălțătoarele lui cuvântări ascultată cu multă evlavie de popor.

În Toracul-mare avem să remarcăm un moment psihologic. Să pare anume că materialismul să desfășură în direcție de descompunere a corpului bisericesc. Precum să știe credincioșii noștri împovărați cu speșele de cult cam mari la noi adeseori își iau refugiul la uniți, unde sunt primiți cu brațele deschise și nu li-să cere speșe de cult căci ei sunt mulțumiți cu școalele comunale și de stat. În Toracul-mare un fost fruntaș al nostru, care are peste 200 lanțe de pământ, casă și fundus instructus ca la grofi, a trecut la uniți ca să scape de speșele de cult cari îi păreau prea mari după averea cea mare ce o are. N'a gândit la belșugul ce i-l a dat Dumnezeu ci la fărâmurile ce i-le cere biserică din acel belșug pentru creșterea fiilor și a fiilor lucrășilor cari îi umplu jirnițele prin munca lor cinstită. Așa este un singur unit în comună prin care se ilustrează perderile noastre bisericești pentru susținerea școlilor, ce biserică unită exploatează din toată râvna ei prozelitică, precum dovedește și cazul acesta eclatant pentru care sa aflat preot unit să primească pe un om care și-a căutat o lege mai ieftină, căci despre aceea eră vorba, biserică noastră eră prea scumpă bogătanului, s'a duș dar la cea mai ieftină și a aflat-o. Despre aceasta a zis M. Hristos asămănarea aceea cu bogatul și împărăția ceriurilor. Credem însă că fiul bisericii noastre se va întoarce la altarul părinților lui și la biserică care l'a botezat și s'a rugat pentru el să-i dea ce are, nu ca să se întoarcă contra ei, ci ca să-i fie bun credincios.

Dela frumoasele Torace însoțit de uralele poporului mângăiat de binecuvântarea arhierescă, au înapoiat Preasfințitul într'un potop de vreme iarăș peste Zsombolya la B.-Comloș.

În Comloșul-mic, comună nemțească de legea rom.-catolică, a fost suprins P. S. S. de o primire neașteptată: carele cu steaguri naționale maghiare, iar înaintea bisericii rom.-cat. preoțimea cu mult popor a întimpinat pe Episcop și la condus în biserică unde și-a făcut închinăciunile. La hotarul B.-Comloșului ne-a așteptat B.-Comloșenii, antistitele bisericilor noastre, a gr.-cat. și un frumos banderiu de flăcăi în haine naționale. La biserică a așteptat părintele Bălan îmbrăcat în ornate și a condus sub baldahin pe arhieriu în sf. biserică ticsită de popor. P. S. S. a cetit rugăciunea de deslegare și a dat binecuvântarea poporului adunat în număr mare și de aici a descălecat în casa ospitală a părintelui protopop Mihai Păcățian unde d-na protopopeasă s'a întrecut pe sine în primirea și splendida găzduire a P. S. Sale și a suitei sale, care uitase de ostenețele cele mari în acest cămin cald al protopopului. Ducesa de San. Marco a pus la dispoziția P. S. S. 3 trăsuri de gală cari lau purtat împreună cu suita sa și funcționarii dânsiei s'au întrecut în atențiune față de înaltul oaspe.

Duminecă a oficiat P. S. S. sf. liturgie asistat de preoții Roman Ciorogariu, Mihai Păcățan, Gheorghe Bălan, Atanasiu Todan, Dimitrie Blaga, Silviu Bichician, Virgil Negru, Ioan Popoviciu, Ștefan Oprean, S. Halmăjian și diaconul Cornel Lazar. Răspunsurile le-a dat frumosul cor din B.-Comloș.

Serviciul a fost înălțator prin pompa serviciului arhieresc și prin cântările stranelor și a corului. La acest millieu s'a însoțit apoi cuvântul arhieresc care a răsunit ca o trimbiță cerească în casa Domnului, chemând credincioșii la închinarea înaintea Dumnezeului și la iubirea neamului nostru.

Ce a mai avut de a spune preoțimei și învățătorimei a spus în camera caritatis la recepțiunile ținute în casa părintelui protopop Mihai Păcățan. A urmat apoi un mare banchet la care au luat parte toate confesiunile și autoritățile civile, rostindu-se inimoase toasturi. La gară a eșit mic cu mare ca să-i dea onorurile iubitului arhieriu, care a plecat cu trenul de după amiază între freneticele aplauze ale nesfârșitei mulțimi adunată la gară.

Așa s'au petrecut aceste trei zile spre mărirea lui Dumnezeu și întărirea credinței ortodoxe.

Despre alcool.

— Urmare și fine. —

Plăcerea consumării permanente a beuturilor spirituoase este rezultatul deprinderii. Cei ce trăesc cu băuturile spirituoase, în pruncie abia au băut câteva picături de rachiu, vin ori bere, ce căpătau dela părinți ori rudeni. Mai târziu crescând, tot mai des umblau în societate la nunți, pomeni și birturi, unde de comun sunt îmbiați cu băuturi spirituoase. Astfel de oameni, încetul cu încetul, se deprind cu băuturile spirituoase în așa măsură încât nu mai pot abzice de ele.

Sunt și oameni cari cred, că bând băuturi spirituoase vor fi mai tari și vor putea lucra mai mult și mai bine. Aceasta nu este adevărat. A stâmpără oboseala cu alcool nu e conzult, nu e bine. Ea este prevestitoarea care ne sfătuește să ne lăsăm de lucru când suntem osteniți și să odihnim. Numai prin odihnă putem să ne reculegem putere noauă pentru continuarea lucrului. Ne-am prăpădi cu zile dacă am tot lucra fără odihnă. Băuturile spirituoase tâmpesc sâmtul de oboseală și de aici a izvorit părerea greșită că oamenii cari trăiesc cu alcool timp mai îndelungat pot lucra fără odihnă. Sunt oameni cari zic, că alcoolul încălzește, de aceea bea rachiu în timp friguros. De aceea bea rachiu și curățitorul de zăpadă. N'ar face-o, dacă ar ști că omul beator de alcool să răcește mai ușor, iar bețivul îngheață mai curând. Referitor la aceasta voi spune un exemplu.

De sigur a-ți auzit și voi ceva despre poplul nordic și sudic acele părți ale pământului pe unde zăpada și ghița nici când nu se topește gerul e vecinic. Sunt de tot nelocuite și în mare parte necunoscute acelea ținuturi. Dacă veți cerceta hartele voastre geografice, puteți vede, că împrejurimea imediată a celor doi poli, este notată numai cu niște pete albe. Aceasta înseamnă că pe acolo încă n'au umblat nime.

Sunt apoi oameni curagioși, cari prin călătoriile lor descoperitoare, fac tot mai cunoscute acelea locuri neumblate.

Nansen *Fridtjof*, a cărui nume poate lați auzit dejă, s'a propus, că pleacă într'o călătorie descoperitoare prin Grönlanda, ce se află în prejma polului nordic. În dimineața zilei de Rusalii, anul 1888, Nansen a plecat spre acest ținut, cu cinci tovarăși toți încălțați în călciuni de zăpadă. Eră ceva îngrozitor a percurge în frig și întunec lungul drum prin câmpiile de zăpadă nelocuite. Din cauza frigului ei au suferit mult, dar ș'au propus, că beuturi spirituoase nu vor bea.

Acesta a fost norocul lui Nansen și a to-

varășilor săi, pentru că de altcum înghețau acolo prin câmpiile de zăpadă. Ca să înțelegeți aceasta, vă spun, de ce oamenii cari beu beuturi spirituoase îngheață în timpul friguros mai ușor.

Când bea cineva vin, bere ori rachiu, i-se lărgesc vasele de sânge, circulațiunea sângelui devine mai repede, omul sânte că sa încălzit. Căldura corpului evaporează în măsură mai mare. Beutorii de alcool perd deci mai multă căldură și prin urmare credința că alcoolul dă căldură este greșită înșelare de sine. Din contră corpul beutorilor de alcool pierde mai multă căldură. Amețitul, omul beat, din cauza aceasta nu numai că nu îngheață mai de grab, dar i-și perde conștiința și nu se știe păzi. Cele mai multe nenorociri, dripiri de tren, automobil și electru se nasc din cauză că sau conducătorii acelora, sau nenorociți au fost beți.

Am amintit, că dacă trăim, trebuie să ne nutrim și încă cu astfel de materii, din cari putem construi corpul. Sunt oameni cari și alcoolul îl socot între aceste, aceasta este însă spre perirea lor, pentru că cu alcoolul nu numai că nu construim corpul, ci din contră am văzut că acela nimicește toate organele mai însemnate și prin urmare celce dorește să se nutrească cu alcool, pătește ca acel om, fără judecată, care ș'a încălzit cuptorul cu prav de pușcă, prăpădindu-se și pe sine și cuptorul.

Și acum după toate aceste, mai putem spune cu suflet curat, că a bea alcool e bine și folositor? După ce ne-am convins, că toate însușirile crezute de bune, nu le are; dincontră: atacă toate părțile nobile ale corpului, slăbește puterea lor de rezistență față de ori ce boală, ne face greu pricepători, ne zăpăcește, ne prosteste, ne duce la ruină, la păcat, ne face neputincioși la lucru și trândavi.

Dacă le aprofundăm cu precugetare toate aceste, atunci trebuie să ne propunem: că nici când nu vom mai bea nici un fel de băătură spirituoasă, așadar nici vin, nici bere și nici rachiu.

Să nu uităm că începutul nefericirii este primul păhar de alcool ce la beut fiecare bețiv oricând. Să ne însemnăm în sfârșit bine, că de năcazurile, suferințele și nefericirile amintite ne poate scăpa numai voința noastră tare, să ne răținem așadară dela plăcerea consumării băuturilor spirituoase.

Omilia XVI a st. Vasile cel Mare la cuvintele:

„La început eră Cuvântul“.

Tradusă de prof. univ. Dr. Vasile Gheorghiu.

I. Toată vorba din evanghelii este mai măreață decât celelalte învățături ale Spiritului, pentru că în aceste ni-a vorbit prin servii Săi, profeții, iară în evanghelii Domnul ni-a vorbit Insuș în persoană.

Dară acela, care între vestitorii evanghelici este mai puternic în cuvânt și cel care a vorbit preste tot ceruri mai mărețe de auzit și mai sublime de înțeles este Ioan, Fiul tunetului, al cărui proemiu al scrierii sale evanghelice l'am auzit tocmai cetindu-se: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul“. Aceasta știm, că mulți și din cei ce stau afară de cuvântul adevărului și țin mult la înțelepciunea lor lumească, că nu numai le admiră, și cutează a le amesteca cu învățăturile lor. Căci Satan este diavolul și unul, care pune cele ale noastre în gura profetilor săi. Dacă deci înțelepciunea lumească este admirat atât de mult puterea cuvintelor amintite, ce oare vom face noi cei ce suntem discipulii spiritului? Dacă le vom auzi numai în treacăt, vom și susține oare, că ele au oarecare putere mică? Cine oare va fi atât de neînțelept ca să nu fie copleșit de mălăta frumșetă a cugetării și de adâncimea atât de nepătrunsă a învățăturilor și să nu doriască să le înțeleagă, cu adevărat? Căci de altfel nici nu este greu să admira cele frumoase, dară a înțelege cele admirate cu acurâteață, acesta este greu și foarte anevoios. Căci nimenea nu este, care n'ar lăuda soarele acesta ce se vede, mărimea și frumșeta lui și simetria razelor sale, și care nu s'ar delecta de lumina lui cea strălucitoare. Dară dacă ai voi să privești cu ochii mai adânc în discul lui, nu numai că nu ai vedea cele ce dorești, ci ți-ai pierde chiar și puterea vederilor; Așa mi se pare, că ar păți și mintea, care ar voi să pătrundă cu acurâteață în structura cuvintelor induse: „La început era cuvântul“. Cine va cugeta după cum se cuvine cele ce privesc începutul? Cari cuvinte se vor afla potrivite pentru de a exprima cu adevărat cele cugetate? Voind să vă propună voană cele ce privesc teologia fiului lui Dumnezeu, el (evangelistul) n'a aflat alt început pentru acel Cuvânt, decât începutul tuturor.

Știa Spiritul sfânt pre cei ce aveau să atace mărimea celui Unul născut. Prevedea pre cei ce aveau să ni aducă înainte sofisme născocite spre a seduce pre cei ce le vor auzi, că „dacă El s'a născut, nu era“, și „că înainte de a se fi născut, nu era“, și că „din nimic a primit ființa“. Astfel vorbesc limbile cele ce sunt ascuțite pentru a înduplecă pre cineva mai mult decât oarecare sabie cu două tăișuri. Deci ca să nu fie iertat nimărui de a vorbi astfel, Spiritul sf. pre-întimpinând a zis prin evanghelie „La început era cuvântul“. Dacă ții aceasta vorbă, nu veți păți nimic rău din partea născocitorilor de rele. Căci de va zice acela, „dacă El s'a născut nu era“, tu zi „la început era“. Dară dacă zice: „Înainte de a fi fost născut, cum de era?“ Tu nu lipsi de a zice: „Eră“. Să nu ai rău, că „la început“. Începutul începutului nu se poate ști, iară ceea ce este și mai dincolo de început nu se poate afla. Să nu te înșele pre tine cineva cu însemnarea multiplă a cuvântului.

Căci multe începuturi au lucrurile cele multe din viața aceasta. Dar numai un început este peste toate, cel mai presus de toate. Căci orice cale bună are un început, zice proverbul. Dară începutul căii este prima mișcare, de unde începem călătoria. Partea ei de mai înainte se poate afla. Și se zice: „începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu“. Și acestui început îi premerge ceva. Căci începutul pentru învățarea artelor este instrucția elementară. Deci instrucția elementară a înțelepciunii este frica de Domnul. Dară și mai vechie decât acest început este starea sufletească a aceluia, care încă n'a meditat asupra înțelepciunii și n'a ajuns la frica de Dumnezeu. Începuturi se numesc și

autoritățile politice, adică demnitățile celor mai superiori. Dară aceste începuturi sunt începuturile numai ale unora și fiecare din ele are un scop anumit. Căci începutul liniei este punctul și începutul suprafeții este linia și începutul corpului este suprafața, iară începuturile unui cuvânt ordonat sunt literele.

2. Nu de acelaș fel este și începutul acela. Căci acela nu e legat de nimic. Nu servește nimărui. Nu se vede cu nimene în legătură, ci este liber, independent, desfăcut de vre-un raport cu altul, necuprins cu mintea, este unul pe care noi nu-l putem cuprinde cu mintea, unul, ale căruia cele de dincolo noi nu le putem afla. Căci dacă ai dori cu fantasia minții tale să treci preste acel început, vei afla că el îți aleargă înainte și îți previne cugetărilor. Lasă mintea ta să alerge cât voește și să se puie pe un punct de vedere cât mai înalt, tu vei afla și atunci, că ea după mii de rătăcirii și multe sbuciumări deșerte se rentoarce iarăș la sine, pentrucă nu poate face, ca începutul să rămâie îndărăptul său. Pentrucă începutul se află întotdeauna mai în afară și în măsură mai plină decât cele cugetate. Deci dară „La început era cuvântul“. O! ce minune! Cum s'au imbinat toate cuvintele ce sunt de asemenea însămnătate cu olaltă. „Eră“ însămnă tot atât, că „la început“. Unde este hulitorul? Unde limba, care luptă contra lui Hristos? care zice, „a fost cândva, când nu era?“ Ascultă evanghelia: „La început era!“ Dacă însă „La început era“, este oare un timp, când nu era? Să deplâng impietatea lor sau să blastăm neștiința lor? Dar ei zic: „Înainte de a se naște, nu era“. Știi tu oare când s'a născut? ca să-l poți raporta acest „mai înainte“ la timp? Căci „înainte“ este o particulă timpurală, care pune un lucru înainte altuia după vechime. Cum se poate zice însă, că cel ce a făcut timpul ar avea o naștere, ce este supusă unor numiri timpurale? Deci „La început era!“ Dacă persisti la „eră“, nu vei da intrare blasfemiei celei rele. Căci precum cei ce călătoresc pe mare când plutesc încolo și încoace între 2 ancore, disprețuesc viforul, așa și tu vei râde de aceasta turburare rea, care a venit în lume dela spiritele răutății și clatină credința multora, dacă-ți vei fi adus sufletul în port prin siguranța cuvintelor acestora.

3. Dară dacă mintea noastră cercetează, cine era la început? El (evang.) zice: „Cuvântul“ Care „Cuvânt“? Cuvântul omenesc? Sau dacă nu cuvântul ingerilor? Căci și apostolul ni-a spus noauă, că și ingerii au limba lor proprie zicând: „Dacă a-și vorbi în limbi de ale oamenilor și ale ingerilor“. Dară și cuvântul are o însemnare dublă. Căci unul este acela care s'a produs prin voace. Acesta dupăce a fost produs se pierde în aer. Celalalt este însă cel din lăuntru nostru, care locuiește în inimele noastre, adică cel cugetat. Și iarăș altul este cuvântul cel artificios. Caută deci să nu te seducă asămănătatea vorbii. Căci cum de era „la început“ cuvântul omenesc dupăce omul și-a luat doară începutul existenții sale cândva mai târziu? Înainte de om erau fiarele. Înainte de om erau dobitoacele, toate târâtoarele, câte sunt pe pământ și câte în ape, paserile cerului, stelele, soarele, luna, legumele, semințele, pământul, marea, ceriul. Deci unde era „la început“ cuvântul omenesc? Dară nici cel al ingerilor. Căci toată creatura este mai târzie, decât veacurile, luându-și începutul existenții sale dela Creatorul. Iară cât privește cuvântul din inimă, și el este mai tânăr, decât fiecare din câte sunt gândite. Dară ascultă să-ți spun despre „Cuvântul“ așa, după cum se cuvine lui Dumnezeu. Căci despre cel Unul născut vorbindu-ți ție, îl numește Cuvântul. Deci precum și „lumină“

preste scurt ti va zice, și „Inviere“ și nici „lumină“ auzind tu nu te poți gândi la aceasta (lumină) înțelegibilă și vizibilă cu ochii; nici „viață“ auzind, tu nu te vei gândi la viața aceasta comună, care o trăese și vietățile cele necuvântătoare. Așa și „cuvântul“ auzindu-L tu păzește-te, ca să nu fii sedus cumva în urma slăbiciunii gândirii spre cugetări pământești și umilitoare. Ci cercetează înțelesul acestui termen. Pentru ce „Cuvânt?“ Pentruca să se aște, că a proiesit din minte. Pentru ce „Cuvânt?“ că s'a născut fără dureri. Pentruce „cuvânt?“ Că-i icoana celui ce L-a născut arătându-L în persoana sa în întregime pe cel ce L-a născut, fără a se fi despărțit de aici și fiind deplin după persoana Sa. Precum și cuvântul nostru înfățișează ca în icoana toată gândirea noastră, căci cele ce le-am gândit în inimă, acele le răspicăm prin cuvinte. Și cele vorbite sunt icoanele gândurilor celor din inimă, căci din prisosința inimei iese cuvântul și inima noastră este ca o fântână oarecare, iar cuvântul iese ca un izvor, care curge din acea fântână. Deci pe atât curge, pe cât a izvorit mai întâiu și pe cât e ascuns, pe atât se și ivește. Deci L-a numit „Cuvânt“, ca să-ți prezinte nașterea Sa fără de dureri din Tatăl și să te învețe deplinătatea ființei Fiului și să-ți aște prin aceste împreunarea veșnică a Fiului cu Tatăl. Căci și cuvântul nostru, fiul minții, este născut fără dureri. Căci mintea nici nu se taie, nici nu se împarte, nici nu curge, ci rămânând întreagă în ființa sa, produce cuvântul întreg și deplin și cuvântul cel ce s'a respicat cuprinde în sine toată puterea minții celei ce l-a născut.

Deci tu, cel ce ai primit în scopul doctrinei despre cel Unulnăscut din însemnarea cuvântului pe atata, pe cât pretindea pietatea, ferește-te de tot ce ai aște, că par străine și neharmonice, și căută în tot chipul să treci preste ele. „La început era Cuvântul“. Iar dacă ar fi zis, la început era Fiul, făcând amintire de Fiul și-ar fi venit și poate în minte idea despre patimi, după ce la noi cele ce se nasc, se nasc în timp și se nasc cu dureri; De aceea el (evang.) anticipând aceste L-a numit „Cuvânt“ prevenind unor presupuneri necuvenite, ca să mântuiască sufletul tău fără a fi vulnerat.

4. „Și cuvântul era la Dumnezeu“ Iarăș „era“, din cauza bărfitorilor, că „nu era“. Unde era Cuvântul? Nu în loc, căci nu sunt cuprinse în loc cele ce sunt nefinite. Dară unde era? „La Dumnezeu“. Nici Părintele nu este cuprins în loc, nici Fiul în oarecare spațiu, nici încunjurat de o așa zisă frontieră. Ci nefinit e Tatăl, dară nefinit e și Fiul oricât ai cugeta și ori unde ai plecă cu spiritul tău, toate le vei afla pline de Dumnezeu; în orice loc vei afla, că ființa Fiului e împreună existentă. „Și Cuvântul era la Dumnezeu“. Admiră acurâteața fiecărui cuvânt. Nu a zis „în“ Dumnezeu era Cuvântul ci „la“ Dumnezeu, ca să ni prezinte, că fiecare își are ființa proprie. Nu a zis „în“ Dumnezeu, ca să nu ni deie apariința unei confundări a ființii. Căci și aceea este blasfemie rea a acelora, cari întreprind de a amesteca toate, și zic că Tatăl, Fiul și Spiritul sf. ar fi o unică substanță și că numai i-s'ar da numiri diferite. Rea impietate și nu mai puțin de fugit, decât a acelora, cari hulesc, că Fiul lui Dumnezeu ar fi după ființă nu asemenea cu Dumnezeu și Părintele! „Și Cuvântul era la Dumnezeu“. Apoi întrebându-l termenul Cuvânt spre înfățișarea nașterii celei fără de dureri, ne mângăie îndată și cu privire la stricăciunea, care ne-ar proveni nouă din cuvânt. Și ca și când l'ar scuti de calumnia hulitorilor, ce zice, că este Cuvântul? „Du-

mnezeu era Cuvântul“. Numai să nu-mi iscodești în oarecări deosebiri de cuvinte, nici să nu mi arunci înainte din arta ta cea rea oarecare hulă în ce privește învățătura despre Spiritul. Ai expresia, supune-te Domnului „Dumnezeu era cuvântul“. „Acesta era la început la Dumnezeu“. Iarăș evangelistul cuprinde în puține cuvinte întreaga sa învățatură despre cel Unulnăscut, pe care ni-a predat-o nouă „Acesta“. Cine este? „Acesta“, este cuvântul, Dumnezeu. Căci după ce și-a desfășurat, cum avem să-L înțelegem, zice ca și când ar întipări în sufletul tău prin învățatură cele necunoscute și ar pregăti locaș pentru Cuvântul Hristos în inima ta, „Acesta“. Care „aceasta“? Să nu privești în jurul tău din cauza particulei acesteia demonstrative căutându-l pe cel ce și se arată și în jurul tău, ci intră în cele ascunse ale sufletului tău propriu, și cunoscându-L și admirându-L și adorându-L ca pre slăpânul tău, pre Acesta, pre care L-ai cunoscut ca Dumnezeu, care era la început, care a ieșit ca cuvânt, care era la Dumnezeu, care în urma învățaturii a prins în inima ta rădăcini tari, pre acesta-L cunoaște că era la început, adică totdeauna la Dumnezeu Părintele Său. Salvați-mi aceste puține cuvinte; întipărindu-le în mintea voastră ca un sigil. Ele vor fi un zid de nedistrus pentru atacurile dușmanilor. Ele vor fi o pază mântuitoare de suflete pentru cei ce se folosesc de ele. Dacă cineva venind și-ar zice: „Fiind că nu era, s'a născut, căci dacă era, cum s'a născut?“ Tu ferește-te ca de un cuvânt de al demonilor de aceasta hulă contra măririi celui Unulnăscut. Întorcându-te dela ele vină la cuvintele evangelistului: „La început era cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvântul. Acesta era la început la Dumnezeu“. Zi a patra oară „era“ și vei desființa a lor. „Nu era“! Aceste temelii ale credinții rămăie neclătite! Pe aceste vrem să zidim cu ajutorul Domnului și celelalte. Căci nu este posibil de a vă vorbi vouă despre toate de odată, ca să nu facem prin nemăsura cuvântului nefolositoare cele ce le-am adunat cu aieve. Căci mintea este incapabilă pentru a cuprinde toate deodată, ea pătește asemenea ca și pântecul, care nu poate mistui bucatele consumate preste măsură. Deci Vă rog pre Voi, ca să Vă îndulciți gustându-le, dar să Vă și folosiți mi-tuindu-le! Eu însă stau gata pentru a Vă servi întru cele ce Vă lipsesc în Hristos Isus Domnul nostru, cărui fie mărire și puterea în vecii vecilor. Amin!

„Candela“.

O tragicomedie.

Narațiunea.

S'a certat doi învățatori pe sărăcia lor. Unul avea un „cățăluș drăgălaș“, pe Bijon „de neam Toxerrier“ cum spune fostul lui stăpân, iar celalalt un fiu iubit, pe Cornel, de neam dascălesc, și însuși preparand fiind. Într'un ceas slab crudul Cornel omori pe „drăgălașul Bijon“ nu se știe cu voie ori fără de voie, destul că Bijon a rămas pe teren, iar Cornel alungat din împărăția popicelor unde s'a petrecut aceasta sângeroasă scenă.

Complicația.

Tata lui Cornel ofensat de scoaterea fiului său din paradisul popicelor, s'a aprins în mânie și nescotind povara bătrânețelor sale își trimise secundajii la gazda crepatului Bijon și coleg al său și mai bătrân ca să-i dea satisfacție cu arma, ca să curgă și sânge de om, dacă a curs sânge de căne. Bietul dascăl bătrân

tată a mulți copii, lipsiți acum de Bijon, nu rămân dator, ci o ia pe altă coardă, anume scoase în teacă condeii și scrie: „Moartea lui Bijon tragedie cu mai multe acte, cu omor de câne și la sfârșit cu un joc de duhoare de duel”. Scrisul acesta îl tipărește și trimite la Franz și Iarbă, ca „oamenii nepreocupați” să aprecieze aferul Bijon. Așa am ajuns și noi la această tragicomedie.

Morala.

Suntem săraci dar moderni, ieșim pe teren cu mâna și cu condeiul chiar pentru un cățăluș. Bijon este eternizat în istoria noastră culturală prin pagina pe s'a deschis de către reprezentanții culturale. Am progresat.

nr. 5476/912.

Spre știre.

În Budapesta s'a deschis primul asil pentru copii orbi. În acest asil se primesc gratuit copiii orbi și săraci în etatea de 5—7 ani, cari, afară de ce sunt orbi, nu au alt defect trupesc ori sufletec. Cererile pentru primire sunt a se trimite la școlenței Sale D-lui ministru de culte și instrucțiune publică la adresa »A vakok budapesti kir. orsz. intézete Igazgatósághoz« (Budapest VII. István ut 95 sz.), de unde la cerere se trimit toate informațiunile referitoare la chestie.

Ceeace prin aceasta se aduce la cunoștință publică.

Arad, la 1/14 sept. 1912.

Consistorul gr. or. român
din Arad.

Convocare.

În înțelesul §§-lor 23 și 24 din statute, membrii Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convoacă la Adunarea generală ordinară ce se va ține în Sibiu, în zilele de 13 și 14 octomvrie n. 1912.

Programul adunării: Duminică, în 13 octomvrie n. 1912, la orele 11 a. m. în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”: I. Ședința I, cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Inscierea delegaților prezenți ai despărțămintelor. 3. Raportul general al comitetului central. 4. Alegerea comisiunii pentru: a) examinarea raportului general; b) censurarea socotelilor anului 1911 și a proiectului de budget pe anul 1913; c) inscrierea membrilor noi; d) pentru întregirea comitetului central. 5. Prezentarea eventualelor propuneri. *) II. Desvălirea bustului lui Gheorghe Barițiu, îndată după ședință. După prânz la orele 4. III. Ședința festivă a secțiilor științifice-literare, care va avea loc în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”. Conferința D-lui Dr. Ion Lupas, despre Gheorghe Barițiu, și alte conferințe.

* *

Luni, în 14 octomvrie n. la orele 8 a. m. Ședința a II-a, cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisiuni. 2. Raportul comisi-

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, președintelui „Asociațiunii” (Sibiu, Str. Șaguna Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

unii însărcinate cu censurarea socotelilor pe 1911 și a proiectului de budget pe 1913 și propunerile acestei comisiuni. 3. Raportul comisiunii pentru inscrierea de membri noi. 4. Alegerea a doi membri în comitetul central. 5. Fixarea locului pentru adunarea generală viitoare. 6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal. 7. Inchiderea adunării generale. Continuarea ședinței la orele 3 p. m.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 7 septemvrie 1912.

A. Barseanu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

CRONICA.

Părintele Bugariu vorbește. Din „Revista Preoților” aflăm că părintelui Bugariu nu i-a plăcut nici ceremonialul înmormântării din Timișoara nici predicatorul. Aceasta va se zică regretatul Dr. Tr. Puticiu a fost înmormântat creștinește și prezentat duhovnicește. Vom fi proști dar mulți cari credem în sfințenia așezămintelor bisericesti și nu ne putem acomoda după recete spiristice, dat fiind că sunt de Dumnezeu instituite fețe cari se îngrijească de ele.

Apel! Toți acei iubiți colegi, cari au depus examenul de calificare, — la institutul nostru pedagogic gr.-or. rom. din Arad, — la anul 1902; sunt rugați cu insistență a lua parte la convenirea colegială de 10 ani, — dela absolvare. — Locul de convenire, va fi în grădina seminarului gr.-or. român din Arad la 1 oct. 1912. Îmi place a crede că la această convenire plăcută, — ne vom putea înființa în număr complet, îndeosebi și pentru împrejurarea, că tot în aceeași zi va fi și desvălirea monumentului al aceluia bărbat neuitat de noi, a preaiubitului nostru fost profesor și mare dascăl, — al regretatului Teodor Ceontea. Deci și în chipul acesta vom putea da expresie simțămintelor noastre de pietate față de memoria aceluia, care 3 decenii, necruțând nimic căutat a a sădi 1 generațiile trecute prin luminile inimii sale, — cinstea — dându-le vieții, înarmate cu perle alese ca: cinstea adevărul și dragostea nesovuelnică față de biserică vie și ȋica ei — școală. În semn de pietate față de memoria neuitatului nostru profesor, — ne vom înfățișa, în corpore la festivitățile desvălirii monumentului. La revedere, — Fraților! Sacosul unguresc. Petru Savii Inv. gr.-or. rom.

Convenire colegială. Învățătorii, cari au absolvat preparandia noastră gr.-or. română din Arad în anul 1897, sunt rugați prin aceasta a participa la „Convenirea colegială de 15 ani” care va avea loc în sala seminarială gr.-or. rom. din Arad în ziua de 30 sept. st. n. a. c. adevăc în ziua precedentă adunării noastre generale din ăst an. Fiecare coleg este rugat a-și face notițe despre activitatea sa în și afară de școală desvoltată în decursul alor 15 ani dela absolvare. Pâncota, la 12 septemvrie 1912. Adrian Ungurean Inv. Ioan Hălmăgean Invățător.

Pentru autonomia bisericii sârbești a avut loc duminică la Neoplanta o mare adunare a Sârbilor din Ungaria, la care au participat peste 5000 de Sârbi din Bacia, Bănat și Croatia. Au vorbit cu mult efect Polit, protopopul lacșici, mai mulți advocați și ziarști. S'a hotărit a se trimite câte un memorandum dietelor din Budapesta și din Agram, cerând restabilirea constituției în biserică. Comunitățile bisericesti au fost provocate să nu se supună autorităților ilegale, instituite de guvern.

Necrolog. Subscrișii cu inima frântă de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcitorilor, că iubita și neuitata noastră soție, mamă și soacră *Rozalia Moldovan* născ. Mariș după grele și îndelungate suferințe și-a dat sufletul în mâinile Creatorului mercuri în 12/25 septembrie seara la orele 10, în al 74-lea an de viață și al 49-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctei s'au depus spre vecinică odihnă la 14/27 l. c. orele 3 d. a., în cimiterul gr.-or. rom. de sus. Fie-i memoria binecuvântată! Arad, la 13/26 septembrie 1912. Alexandru Moldovan soț. Iuliu Moldovan, Iuliana Moldovan, Maria Moldovan măr. Vancu fiu și fiice. Ioan Vancu, ginere.

În săptămâna trecută a ars sf. biserică românească gr.-or. din Feneriș lângă Beiuș. Cauza incendiului până acum e necunoscută.

O invenție. La o expoziție de lucruri de joc și mecanice ținută în Paris, s'a văzut și invenția unui orb din naștere. Acest orb a inventat un aparat, cu ajutorul căruia oricare orb în decurs de 6 luni poate scrie cu stenografie. Inventatorul cu aparatul său scrie 100 cuvinte pe minută. A primit pentru invenție un premiu frumos. Această mașină e un bun și nou izvor de câștig pentru sârmanii orbi.

Un nou turn Eiffel. Doi vestiți ingineri germani lucră la planul unui turn înalt de 600 metri, care va fi zidit în Düsseldorf. Turnul Eiffel va avea frate.

Venti Settembre. În zilele acestea s'au împlinit 47 de ani delă fatala zi, în care oștile unite ale Italiei au ocupat Roma din mâinile Papilor. Cu acest moment s'a sfârșit dominația lumească a Papilor. Cu câtă înverșunare se gândesc și azi catolicii-apusei la ziua aceea! Aceea însă e sârbata de cătră autoritățile statului italian.

Fanatis orb. Generalul japonez Nogi s'a sinucis, ca să-și arate prin aceasta credința, ce o avea cătră împăratul Mutsuhito.

Spre știri! Onoraților catiheți li-se aduce la cunoștință că a apărut nouă ediție din manualul „*Istoriografie biblice*” pentru clasa II, III și IV, prelucrate după planul cel nou de Petru Popa paroh. Ediția se poate cumpăra dela tipografia și librăria diecezană din Arad.

Vremea. În întreagă Europa temperatura este relativ încă scăzută. La nord și ost ploae, în părțile sudice senin. În Ungaria temperatura a crescut cu 2—4 grade Celsius, ajungând maximalul de 20 grade Celsius în Fiume și 18 grade C. în Orșova. Pentru zilele viitoare se prezice urcarea temperaturii și ploae în ținuturile ostice și nordice ale țării.

Cronică bibliografică

A apărut revista literară, artistică și politică „*Luceafărul*” Nr. 28, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Gh. Pădure: În epoca serbărilor națion. Alice Călugăru: Visul (poezie). D. D. Pătrășcanu: Moștenirea lui Docan. T. Murășan: Ideală (poezie). C. Georg. Munteanu: Cântec (poezie). Dr. Silviu Dragomir: Primejdia episcopiei gr.-cat. maghiare. I. N. Părvulescu: Scrisoare (poezie). I. Agârbiceanu: Ceasuri de seara. Maria Cunțan: Căntece (poezie). Irina Gh. Lecca: Cersetori. Octavian Goga: Mare moartă (poezie). Sandu A. Hodoș: Spovedanie (poezie). C. Georg. Munteanu: Intr'o seară (poezie). I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman). T. Murășan: Căntece (poezie). Dări de seamă: Tr. G. Dimitriu-Șoimu Volbură Poiană: „Spre viață”. Dr. I. Mateiu: Tit Bud: Date istorice

despre protopresbiteratele, parohiile și mănăstirile române din Maramurăș din timpurile vechi până în a. 1911; Georg Müller: Die ursprüngliche Rechtslage der Rumänen im Siebenbürger Sachsenlande. Al. C.: Serbările dela Blaj, 1911. A.: Dumitru C. Moruzi: „Pribești în țară răpită”. Cronici. Bibliografie.

Concurs.

În consonanță cu ordinul Venerabilului Consistor de sub Nr. 4674/1912 pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din **Sinitea** cu clasele I—VI devenită vacantă prin pensionarea învățătorului P. Balint se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele sunt: 1. 1000 cor. adică unamie coroane în numărul solvinde în rate trei lunare anticivative din cassada epitropiei culturale. 2. Pentru conferințe 20 coroane. 3. Pentru scripturistica 20 coroane. 4. Dela înmormântările unde va fi poștit 1 coroană iar cu hora mortului 2 coroane. 5. Locuință în natură împreună cu celelalte supraedificate și grădina de legume. Pentru curatoratul și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască. Cvincvenalele legale nu le asigură comuna bisericască, ci ea în trecut le va cere din vistieria statului. Dela recurenți se va cere ecalificațiunea prescrișă și o declarație că de când reflectează la cvincvenal și la câte cvincvenale îl îndreptățește legea? Alesul va fi obligat a prevede regulat strana precum și a instrui elevii în cântările rituale fără altă remunerațiune. Reflectanții cari vor putea documenta capacitatea de a instrui și a conduce cor vocal vor fi preferiți. Recursele ajustate cu documentele prescrișe adresate comitetului parohial din Sinitea se vor înainta P. C. oficiu protopopesc rom. ort. din Șiria (Világos) având reflectanții a se prezenta în cutareva duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Sinitea ținut la 3/16 septembrie 1912.

Petru Balint,
not. com. par. Emil Popopiciu,
par. preș. com. par. În conțelegere cu: Mihail Lucaș, ppop. insp. școlar.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. română din **Mihaleu** protopresbiteratul Tincei să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „*Biserica și Școala*”.

Emolumentele sunt dela comuna bisericască 368 cor. 2. întregirea dela stat 600 cor. precum și cvincvenalele conform anilor de serviciu ai învățătorului. 3. venitele cantonale îndatinat. 4. cvartir corespunzător și grădina de legume.

Pentru dotațiunea aceasta învățătorul e obligat a prevede și cantoratul în și afară de biserică a instrui școlarii în cântările și ceremoniile bisericesti.

Recursele ajustate conform § 61 din Regulamentul și adresate comitetului parohial din Mihaleu sunt a se înainta subsemnatului oficiu protopopesc în Micherechiu în termenul de concurgere, având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică; pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic. Mihaleu din ședința comitetului parohial ținută în 29 iulie (11 aug). 1912. George Roxin m. p. preș. com. paroh. Mihail Demu m. p. not. com. paroh.

În conțelegere cu mine: Nicolae Roșin protopresbiter.